

بررسی رابطه هوش فرهنگی و آگاهی فراشناختی و باورهای هوشی با عملکرد تحصیلی

معصومه باقرپور^۱
طاهر محبوبی^۲
کمال محبوبی^۳

تاریخ وصول: ۹۴/۱۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۹۵/۲/۱۲

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی رابطه هوش فرهنگی و آگاهی فراشناختی و باورهای هوشی با عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز است. روش تحقیق از نوع توصیفی و به شیوه همبستگی انجام شده است. تعداد نمونه برابر ۱۴۵ نفر دانشجوی با روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه هوش فرهنگی آنگ، پرسشنامه آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه مختاری و ریچارد و باورهای هوشی بابایی بود. داده ها با استفاده از همبستگی پیرسون و رگرسیون چند گانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین بعد فراشناختی و دانشی هوش فرهنگی با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد و بین همبستگی بعد رفتاری و انگیزشی هوش فرهنگی با عملکرد تحصیلی رابطه ای وجود ندارد. بین مطالعه کلی، مطالعه حل مساله، مطالعه حمایتی و عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. بین باورهای هوشی افزایشی و عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد و بین همبستگی باورهای هوشی جوهری و عملکرد تحصیلی رابطه ای وجود ندارد. بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون از بین متغیرهای پیش بین، باور هوشی افزایشی بیشترین رابطه را از نظر آماری با عملکرد تحصیلی دارد.

واژگان کلیدی: هوش فرهنگی، آگاهی فراشناختی، باورهای هوشی، عملکرد تحصیلی.

مقدمه

امروزه عملکرد تحصیلی به عنوان یک شاخص مهم برای ارزیابی نظام های آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. علاوه بر این، عملکرد تحصیلی همواره برای معلمان، فراگیران، والدین، نظریه پردازان، و محققان تربیتی نیز حائز اهمیت بوده است. برای مثال، عملکرد تحصیلی یادگیرندگان یکی از مهمترین ملاک های ارزیابی عملکرد معلمان محسوب می شود. برای دانش آموزان و دانشجویان نیز معدل تحصیلی معرف توانایی های علمی آن ها برای ورود به دنیای کار و اشتغال و مقاطع تحصیلی بالاتر است. شاید به علت همین اهمیت باشد که نظریه پردازان تربیتی بسیاری از پژوهش های خود را بر شناخت عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی متمرکز کرده اند.

عملکرد تحصیلی از دیدگاه های متعددی قابل مطالعه است و عوامل فراوانی در این عملکرد دخیل هستند که از جمله می توان هوش، عوامل فرهنگی و اجتماعی، عوامل روانی و غیره را نام برد. از جمله عوامل موثر بر عملکرد تحصیلی می توان به عوامل انگیزشی و شناختی اشاره کرد (حجازی و همکاران، ۱۳۸۸). الگوی دیگری که مبتنی بر رویکرد شناختی - اجتماعی است به بررسی رابطه این عوامل با عملکرد تحصیلی می پردازد (دیویک^۱، ۲۰۰۲).

یکی از مفاهیم استنتاج شده از هوش، مبتنی بر گزاره ای است که استفاده از راهبردها را برای غلبه بر مشکلات و حل مسایل ضروری می سازد (ایوانز^۲، ۱۹۹۹؛ استنبرگ^۳، ۱۹۹۲ به نقل از ناسل^۴، ۲۰۰۴). محیط پیچیده امروز شرایط خاصی را در انجام کارها به صورت تیمی و گروهی ایجاد نموده است. علی رغم گسترش فن آوری و تسهیل ارتباط به ویژه در دانشجویان، توجه به ارتباطات گروهی با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی حایز اهمیت است. محیط امروزه نیاز به افرادی دارد که با فرهنگ های مختلف آشنا باشند و بتوانند با افراد سایر فرهنگ ها ارتباط مناسب برقرار کنند. این توانایی محدود به محیط یا جنبه خاصی نیست (ویجور^۵، ۲۰۰۸). فرهنگ در معنای کلی عقاید و ارزش ها را به عنوان مبنایی برای تفسیر رفتارها و تجربه های انسانی در گروهها مورد توجه قرار داده و بر آن تأکید می نماید. هوش فرهنگی عبارت است از توانایی برای رشد خود از طریق یادگیری پیوسته و درک مطلوب تنوعات فرهنگی، ارزش ها، تعقل گرایی و درک انسانها در بستر فرهنگ و تفاوت های رفتاری آن ها (جی وی سا^۶، ۲۰۱۵). در هر حال در دنیایی که مسافت ها معنای گذشته را ندارد، داشتن هوش فرهنگی یک نیاز حیاتی برای همه افراد است. چنان که افراد موفق رمز برخورد با فرهنگ های گوناگون ملی، فراملی و سازمانی را به خوبی می آموزند و از آموزه های خود نهایت استفاده را می برند (تاک سن^۷، ۲۰۰۴). از طرفی، هوش فرهنگی حوزه مدرنی است از هوشمندی که امکان میانجی گری در فضاها متنوع و متغیر را مطرح می کند. برخی از جنبه های فرهنگی مساله کاملاً قابل دیدن است و آشکارا می توان این هوشمندی را در نحوه برخورد برخی از افراد و در رفتارهایی که انجام می دهند مشاهده کرد. در هر حال فهم بیشتر موقعیت ها و بخش های چالش برانگیز فرهنگ با عقاید، ارزش ها، انتظارات، نگرش ها و مفروضه هایی که بطور آشکارا یا نهان قابل مشاهده و ارزیابی هستند، مرتبط است. در عین حال کسی که دارای هوش فرهنگی بالایی است این آمادگی را دارد که اختلاف فرهنگی را درک نموده و با قدرت در این عرصه که پر است از تفاوت ها، فعالیت نماید. بنابراین هوش فرهنگی به افراد کمک می کند که به نحو موثرتری تفاوت های درون و بین فرهنگی را کنترل و مدیریت نمایند. کسی که دارای هوش فرهنگی بسیار بالایی است حصارهای فرهنگی را درک نموده و می داند همین حصارهاست که می تواند رفتار ما و دیگران را چارچوب بندی نماید و همان است که می تواند نحوه فکر کردن و واکنش نشان دادن را در موقعیت های مختلف توجیه نماید (آنگ و ریو^۸، ۲۰۰۵). در سال های اخیر با مطالعاتی که بر روی فرهنگ و سازگاری انسان ها با مبانی فرهنگی انجام گردیده است این نتیجه گیری به دست می آید که بعضی اشخاص به نحو موثرتری می توانند با فرهنگ خود و فرهنگ های دیگر سازگار

1. Divic
5. Vijour

2. Ivanz
6. Jivisa

3. Stenberg
7. Tacsen

4. Nasel
8. Ang & Riu

شوند و به نحو بهتری تنوعات فرهنگی را مورد پذیرش قرار دهند. براین اساس بود که مفهوم هوش فرهنگی مطرح شد که توصیف رفتار انسان در موقعیت‌های متغیر زندگی را نیز امکان‌پذیر می‌سازند. در واقع نوع فعالیت انسان هرچه باشد، کل وجود او در انجام آن دخالت می‌کند (آسبرن، داویس، کریس^۱، ۲۰۰۸). این توانایی‌ها تا اندازه‌ای بازده استعدادها را ذهنی را تعیین می‌کنند و توصیف رفتار انسان در موقعیت‌های متغیر زندگی را نیز امکان‌پذیر می‌سازند. این جنبه‌ها مخصوصاً باید در راهنمایی شغلی و راهنمایی تحصیلی به حساب آیند؛ چیزی که اغلب به دست فراموشی سپرده می‌شود. بنابراین اگر در سازگاری فرد با فعالیت‌های تحصیلی، تنها استعدادها را ذهنی و توانایی‌های جسمی او را در نظر بگیرند، کاری نادرست و غیرعلمی خواهد بود (دیندار، ۱۳۸۹). بسیاری از دانشجویان برای ادامه تحصیل مجبور به تعامل و زندگی در شهر یا کشورهایی با فرهنگ متفاوت هستند. عدم آمادگی دانشجویان برای تعامل و سازگاری با افراد فرهنگ جدید می‌تواند بر عملکرد علمی و تحصیلی آنها تاثیر بگذارد. ودادی و همکاران (۲۰۱۰) در پژوهشی گزارش کردند که ارتباط بالایی بین ابعاد مختلف هوش فرهنگی و دست‌یابی به موفقیت و انگیزه پیشرفت وجود دارد. در تحقیق آنگ و همکاران (۲۰۰۷) عامل دانشی و راهبردی هوش فرهنگی به صورت معناداری تصمیم‌گیری و قضاوت فرهنگی را پیش‌بینی می‌کند. عامل انگیزشی هوش فرهنگی سازگاری عمومی در تعاملات بین فرهنگی و محیطی را پیش‌بینی می‌کند. در حالی که عامل رفتاری هوش فرهنگی علاوه بر تعاملات محیطی و بین فرهنگی با انجام کارها نیز در ارتباط است. در مطالعه دیگری که توسط تمپلر^۲، تی، چندرستکار (۲۰۰۵) انجام شده است بیانگر این است که عامل انگیزشی هوش فرهنگی رابطه معناداری با تعاملات بین فرهنگی در محیط‌های علمی و تجاری با افراد دارای فرهنگ متفاوت، دارد. غفاری و خانی (۱۳۹۲) گزارش کردند: با توجه به همبستگی مستقیم عملکرد تحصیلی با سرمایه اجتماعی و خرده‌مقیاس‌های هوش فرهنگی، سرمایه اجتماعی و هوش فرهنگی باعث ارتقای عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌شود. یکی دیگر از متغیرهای مرتبط با عملکرد تحصیلی، باورهای هوشی است. باورهای هوشی به عنوان یک مقوله انگیزشی که زیر ساخت انگیزه‌های فرد برای رسیدن به موفقیت در سطحی بالاتر است، برای دانشجویان و محیط‌های آموزشی دارای اهمیت اساسی است (دای و همکاران^۳، ۱۹۹۸). باور هوشی بعنوان واسطه‌ای درونی است که ساختارهای برجسته ذهنی را برای شناخت، عاطفه و رفتار فراهم می‌آورد. از این رو می‌توان باورهای هوشی را در درون بعد ثبات اسنادها قرار داد. زیرا آن‌ها عمدتاً به تغییرپذیری توانایی هوشی و نیز مؤثر بودن یا نبودن تلاش و تمرین توانایی هوشی اشاره دارند (دیک و لیجت^۴، ۱۹۹۸). محققان با ارائه مدلی مبتنی بر پژوهش، دو نوع باور هوشی جوهری یا ذاتی، و باور عرضی یا افزایشی را مطرح کرده‌اند. افرادی که باور هوشی جوهری دارند معتقدند که صفات شخصی آن‌ها از قبیل هوش، ثابت و تغییرناپذیر است. این افراد معتقدند که توانایی آن‌ها ذاتی، فطری و خدادادی است. در مقابل افرادی که باورهای هوشی افزایشی دارند، عقیده دارند

1. Asbern, Davis, Criys
4. Dick & Liget

2. Templer

3. Dy & et al

که هوش یک جوهر ثابت و غیرقابل تغییر نیست، بلکه از طریق تلاش و تجربه می توان آن را افزایش داد. این افراد معتقدند که توانایی های شخصی آن ها انعطاف پذیر و افزایشنده است (هیمن و دیک، ۱۹۹۸؛ دیک و لیجت ۱۹۹۸) استیپک و گرالاین اسکی^۱ (۱۹۹۶) به نقش ثابت باورهای هوشی در عملکرد تحصیلی دانش آموزان تاکید کردند. فورنمن^۲ و همکاران (۲۰۰۳) گزارش کردند که شخصیت (اما نه توانایی های شناختی) با باورهای هوشی ارتباط دارد. شرکت کنندگان وظیفه شناس تر اعتقاد داشتند که اطلاعات و توانایی های شناختی می تواند در سراسر طول عمر افزایش یابد. در این تحقیق مشخص شد که صفات شخصیتی در مقایسه با باورهای هوشی و توانایی های شناختی پیش بینی کننده قوی تری در عملکرد تحصیلی است. دانش آموزانی که اعتقاد به افزایشی بودن هوش دارند تاکید بیشتری بر اهداف یادگیری می کنند و واکنش مناسب تری به شکست ها نشان می دهند. افزایشی بودن هوش بر انگیزش و تلاش افراد تاثیر دارد (منکلز^۳ و همکاران، ۲۰۰۶). همچنین اکثریت دانش آموزان با جهت گیری هدفی تبحری دارای باور هوشی افزایشی هستند. اکثریت دانش آموزان با باور هوشی ذاتی دارای جهت گیری هدفی عملکردی هستند. باورهای هوشی توانایی پیش بینی جهت گیری هدفی را دارد (حجازی و همکاران، ۲۰۰۳؛ آچاک، ۱۳۸۲^۴).

سرمدی و همکاران (۱۳۸۸) در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که باور هوشی، عزت نفس و انگیزه ی پیشرفت توانایی پیش بینی واریانس کارآفرینی را در دانشجویان دارا هستند. زارع و رستگار (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی رابطه میان باورهای هوشی و پیشرفت تحصیلی با توجه به نقش واسطه ای اهداف پیشرفت و ابعاد گوناگون درگیری تحصیلی، پرداختند که طبق نتایج رابطه باورهای هوشی و پیشرفت تحصیلی تحت تاثیر اهداف پیشرفت و ابعاد درگیری تحصیلی قرار دارد به طوری که باور هوشی ذاتی از طریق اهداف رویکرد - عملکرد، اهداف اجتناب - عملکرد، راهبردهای شناختی و ارزش تکلیف بر پیشرفت تحصیلی به صورت غیرمستقیم و منفی اثر می گذارد و باور هوش افزایشی نیز از طریق اهداف تبحری، تلاش، راهبردهای فراشناختی، و ارزش تکلیف به صورت غیرمستقیم و مثبت بر پیشرفت تحصیلی تاثیر دارد.

کلید اصلی درگیر کردن و ادامه شرکت دانشجویان در فرایندهای یادگیری در فهم ترجیحات سبک یادگیری و سبک فراشناختی خود قرار دارد که می تواند به طور مثبت یا منفی عملکرد دانشجویان را تحت تاثیر قرار دهد (بریک و رومن، ۱۹۹۵ به نقل از تقی پور، ۲۰۰۳). بر اساس گزارش فانچ^۵ و همکاران (۲۰۱۱) راهبردهای فراشناخت کار آموزش را تسهیل داده و یادگیری عمیق تر و انتقال مفهوم سریعتر انجام می گیرد. شکرپور (۲۰۱۱) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که آموزش راهبردهای شناختی و فراشناختی اثر مثبت داشته، منجر به کاهش اضطراب و بهبود عملکرد آموزشی دانش آموزان می شود. نتایج پژوهش آرم رود^۶ (۲۰۰۰) نشان می دهد که هر قدر دانش آموزان در مورد راهبردهای

1. Stipak & Gralinesky
4. Achac
7. Kinlaw & Coters

2. Forenman
5. Fanch

3. Matcelz
6. Armroud

یادگیری مؤثر و محدودیت های توانایی های یادگیری و حافظه خود بیشتر بدانند (یعنی هر قدر خود آگاهی فراشناختی آنان بیشتر باشد) همان قدر احتمال دارد که عملکرد تحصیلی آنان بیشتر باشد. کین لاو و کوترز^۷ (۲۰۱۰) در تحقیقات خود به این نتایج دست یافتند که فراشناخت بطور مثبت تحت تاثیر استفاده از استراتژی ها و مطالعه مستمر قرار دارد و باعث بهبود عملکرد تحصیلی و کار گروهی دانش پژوهان می شود. نتایج برخی پژوهش ها حکایت از رابطه مثبت تلاش (دوپی رات و مرین^۱، ۲۰۰۵) و راهبردهای عمیق و فراشناختی (گرین^۲ و همکاران، ۲۰۰۴) و رابطه منفی راهبردهای سطح پایین شناختی (خیابانی، ۱۳۸۱) با عملکرد تحصیلی دارد. بر اساس یافته ها باورهای مربوط به ارزش تکلیف نیز رابطه ای مثبت و معنادار با عملکرد تحصیلی دارند (زاشو و پینتریچ^۳، ۲۰۰۳). تجربه های یادگیری، باورها و اهداف والدین، ساختارهای کلاسی و باورهای هوشی فرد از جمله عواملی هستند که می توانند بر جهت گیری هدفی و باورهای هوشی دانشجویان تاثیر داشته باشند (اماز، ۱۹۹۲ به نقل از حجازی). قبل از آن که حکم داده شود که دانشجویان علاقه یا توانایی هوشی برای آموختن چیزی را ندارند لازم است اطمینان شود که دانشجویان چگونگی آن چیزی که قرار است به آن ها آموزش داده شود را بدانند (گیج و برلاینر^۴، ۱۹۹۱). بر اساس گزارش برادران (۱۳۹۳) آگاهی از راهبردهای برنامه ریزی و هدفمندی در مطالعه بیش از سایر راهبردهای فراشناختی پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی را تبیین می کند.

محققان مختلف به بررسی عوامل موثر بر عملکرد تحصیلی پرداخته اند. بررسی متغیرهای مهمی مثل باورهای هوشی، آگاهی های فراشناختی از راهبردهای مطالعه و هوش فرهنگی در دانشجویان کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. حال با توجه به مطالب ذکر شده سوال اصلی پژوهش این است که هوش فرهنگی، آگاهی فراشناختی و باورهای هوشی تا چه اندازه در پیش بینی عملکرد تحصیلی دانشجویان بندرگز نقش دارند؟

روش

روش تحقیق در این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است.

جامعه، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری در پژوهش حاضر دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۳ می باشد که تعداد کل دانشجویان ۱۴۰۰ نفر بود. نمونه آماری شامل ۱۴۵ نفر دانشجو که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند.

ابزار پژوهش

در پژوهش حاضر برای جمع آوری اطلاعات از سه پرسشنامه استاندارد شده آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه مورد، باورهای هوشی و هوش فرهنگی استفاده شده است.

- 1 . Dopirat & Merrin
- 2 . Green
- 3 . Zasho & Pintrich
- 4 . Gage & Berliner

الف) پرسشنامه آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه: پرسشنامه آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه مختاری و ریچارد (۲۰۰۰) استفاده شده است. این پرسشنامه ۳۰ ماده دارد. روایی پرسشنامه با استفاده از نظر متخصصین و صاحب نظران این موضوع تایید شده و پایایی آن نیز با آلفای کرونباخ $0/98$ تعیین گردیده است. این پرسشنامه دارای سه عامل است که گویه های هر عامل بر اساس نظر سازندگان پرسشنامه (مختاری و ریچارد، ۲۰۰۲) بدین شرح است: خرده مقیاس راهبردهای مطالعه کلی (یکپارچه) شامل گویه های: $10/3$ و $10/4$ و $10/7$ و $10/14$ و $10/17$ و $10/19$ و $10/22$ و $10/23$ و $10/25$ و $10/26$ و $10/29$ - خرده مقیاس راهبردهای مطالعه حل مساله شامل گویه های: $10/8$ و $10/11$ و $10/13$ و $10/16$ و $10/18$ و $10/21$ و $10/27$ و $10/30$ - خرده مقیاس مطالعه حمایتی شامل گویه های: $10/2$ و $10/5$ و $10/6$ و $10/9$ و $10/12$ و $10/15$ و $10/20$ و $10/24$ و $10/28$ (جوادی و همکاران، ۱۳۸۹).

ب) آزمون باورهای هوشی: متغیر باور هوشی به عقاید اساسی فرد در مورد خودش تأکید دارد به این صورت که آیا عقیده ی فرد نسبت به تواناییهای جسمی و ذهنی خودش، عقیده های ذاتی یا انعطاف پذیر می باشد. برای ارزیابی باورهای هوشی از پرسشنامه ای که بوسیله بابای (۱۳۷۹) ساخته شده است. این پرسشنامه شامل ۱۴ سؤال است. در تحقیق بابایی ضریب پایایی استاندارد بدست آمده از روش آلفای کرونباخ برابر $0/72$ می باشد. در تحقیق دیگری که توسط آچاک (۲۰۰۳) انجام گرفته ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ برابر $0/86$ بود. از تعداد ۱۴ سوالی که برای باورهای هوش در نظر گرفته شده است تعداد ۵ گزینه ای شامل سوالهای ۲-۴-۵-۶-۱۴ به منظور ارزیابی باور هوشی جوهری و تعداد ۹ سوال شامل سوالهای ۱-۳-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳ برای سنجش باور هوشی افزایش در نظر گرفته شده است.

ج) آزمون هوش فرهنگی: پرسشنامه هوش فرهنگی ۲۰ سوالی که توسط آننگ و همکاران (۲۰۰۴) طراحی شده است، استفاده شده است. این پرسشنامه دارای چهار عامل می باشد که آلفای کرونباخ برای هر عامل عبارت است از: راهبرد ($0/76$)، دانش ($0/84$)، انگیزشی ($0/76$)، رفتاری ($0/83$). سوالات این پرسشنامه به صورت ۷ گزینه ای است که از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف طرح شده است. در تحقیقی که توسط صفاری نیا و عبدالله زاده (۱۳۸۹) انجام شده است آلفای کرونباخ برای ۲۰ سوال پرسشنامه $0/85$ بدست آمده است. نتایج حاصل از بازآزمایی به فاصله ۱۵ روز بیانگر همبستگی $0/79$ می باشد. برای تحلیل فرضیه ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است.

یافته ها

در این قسمت مهم ترین یافته های تحقیق مورد بحث قرار می گیرد. در این راستا به جهت منطقی بودن روند تحلیل با توجه به ترتیب فرضیه ها تحلیل آن ها صورت می گیرد:

فرضیه اول: بین هوش فرهنگی، آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه و باورهای هوشی با عملکرد تحصیلی در دانشجویان رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۱: ماتریس همبستگی (پیرسون) بین هوش فرهنگی (فراشناختی، دانش، انگیزشی، رفتاری) با عملکرد تحصیلی

متغیر	فراشناختی	دانشی	انگیزشی	رفتاری	عملکرد تحصیلی
فراشناختی	۱				
دانشی	** ۰/۲۶۸	۱			
انگیزشی	** /۱۸۳	** /۴۳۲	۱		
رفتاری	** /۲۸۵	** ۰/۲۳۷	۰/۰۷۲	۱	
عملکرد تحصیلی	** /۱۷۸	** ۰/۲۶۵	- ۰/۱۰۵	۰/۰۳۹	۱

** معنی داری در سطح یک صدم معنادار است * معنی داری در سطح پنج صدم معنادار است

در جدول شماره ۱ مشاهده می شود همبستگی بعد فراشناختی هوش فرهنگی و عملکرد تحصیلی به ترتیب * ۰/۱۷۸ و * ۰/۲۶۸، همبستگی بعد دانشی هوش فرهنگی و عملکرد تحصیلی به ترتیب * ۰/۲۶۵ و * ۰/۴۱۴ $r =$ است. داده ها نشان می دهد بین بعد فراشناختی و دانشی هوش فرهنگی با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد و بین همبستگی بعد رفتاری و انگیزشی هوش فرهنگی با عملکرد تحصیلی رابطه ای وجود ندارد.

جدول شماره ۲: ماتریس ضریب همبستگی (پیرسون) بین آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه و عملکرد تحصیلی

متغیر	عملکرد تحصیلی	مطالعه کلی	مطالعه حل مساله	مطالعه حمایتی
عملکرد تحصیلی	۱			
مطالعه کلی	* ۰/۱۷۵	۱		
مطالعه حل مساله	** ۰/۳۳۳	* ۰/۱۶۶	۱	
مطالعه حمایتی	** ۰/۲۲۰	** ۰/۳۰۴	** ۰/۳۸۳	۱

** معنی داری در سطح یک صدم معنادار است * معنی داری در سطح پنج صدم معنادار است

جدول شماره ۲ نشان می دهد، همبستگی مطالعه کلی و عملکرد تحصیلی * ۰/۱۷۵ $r =$ ، همبستگی مطالعه حل مساله و عملکرد تحصیلی * ۰/۳۳۳ $r =$ ، همبستگی مطالعه حمایتی و عملکرد تحصیلی * ۰/۲۲۰ $r =$ ، داده ها نشان می دهد بین مطالعه کلی، مطالعه حل مساله، مطالعه حمایتی و عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۳: ماتریس ضریب همبستگی (پیرسون) بین باورهای هوشی و عملکرد تحصیلی

متغیر	عملکرد تحصیلی	باور هوشی جوهری	باور هوشی افزایشی
عملکرد تحصیلی	۱		
باور هوشی جوهری	۰/۰۵۴	۱	
باور هوشی افزایشی	۰/۳۶۹**	۰/۲۹۲**	۱

** معنی داری در سطح یک صدم معنادار است * معنی داری در سطح پنج صدم معنادار است

جدول شماره ۳ نشان می دهد، همبستگی باورهای هوشی و عملکرد تحصیلی $r = 0/054$ ، همبستگی باورهای افزایشی و عملکرد تحصیلی $r = 0/369$ است. داده ها نشان می دهد بین باورهای هوشی افزایشی و عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد و بین همبستگی باورهای هوشی جوهری و عملکرد تحصیلی رابطه ای وجود ندارد.

فرضیه دوم: متغیرهای هوش فرهنگی (فراشناختی، دانش، انگیزشی، رفتاری)، آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه (مطالعه کلی، مطالعه حل مساله، مطالعه حمایتی) و باورهای هوشی (افزایشی، جوهری) با عملکرد تحصیلی همبستگی چندگانه دارند.

جدول ۴ و ۵ تحلیل رگرسیون همزمان مربوط به متغیرهای مورد مطالعه را نشان می دهد. عملکرد تحصیلی به عنوان متغیر ملاک و هر یک از متغیرهای هوش فرهنگی (فراشناختی، دانش، انگیزشی، رفتاری)، آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه (مطالعه کلی، مطالعه حل مساله، مطالعه حمایتی) و باورهای هوشی (افزایشی، جوهری) به عنوان متغیر پیش بین وارد معادله شدند.

جدول شماره ۴: خلاصه مدل رگرسیون، تحلیل واریانس و مشخصه های آماری متغیرهای هوش**فرهنگی، آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه و باورهای هوشی با عملکرد تحصیلی**

Correlations		VIF	sig	t	Beta	S.E	B	متغیر پیش بین
Part	Partial							
۰/۰۷۳	۰/۰۶۹	۱/۱۵۶	۰/۴۳۴	۰/۷۸۵	۰/۱۵۶	۰/۰۴۱	۰/۰۳۲	باور هوشی جوهری
۰/۰۸۳	-۰/۰۸۸	۱/۱۹۹	۰/۰۳۰	-۱/۰۳۹	۰/۱۳	۰/۰۵۴	۰/۰۰۷	باور هوشی افزایشی
۰/۰۳۷	۰/۰۳۵	۱/۱۲۷	۰/۹۲۹	۰/۰۸۹	۰/۰۱۹	۰/۰۲۷	۰/۰۰۲	مطالعه کلی
۰/۰۷۰	۰/۰۶۷	۱/۱۸۰	۰/۰۴۰	۰/۶۹۴	۰/۰۱۷	۰/۰۵۴	۰/۰۰۸	مطالعه حل مساله
۰/۰۰۹۹	۰/۰۰۹	۱/۳۲۹	۰/۸۷۵	۰/۱۵۷	۰/۰۵۴	۰/۰۵۶	۰/۰۲۳	مطالعه حمایتی

فراشناختی	۰/۰۳۶	۰/۰۳۶	۰/۱۰۴	-۱/۰۰۴	۰/۳۱۷	۱/۳۱۴	-۰/۰۷۲	-۰/۰۷۵
رفتاری	۰/۰۴۳	۰/۰۲۵	۰/۱۷۳	۱/۷۴۵	۰/۰۸۲	۱/۴۱۶	۰/۱۳۸	۰/۱۴۴
انگیزشی	۰/۰۳۶	۰/۰۲۸	۰/۱۲۰	۱/۲۸۵	۰/۲۰۱	۱/۲۶۴	۰/۱۱۴	۰/۱۲۰
دانشی	-۰/۰۰۹	۰/۰۲۵	۰/۱۹۰	-۲/۰۳۵	۰/۰۴۴	۱/۲۵۶	-۰/۱۷۲	-۰/۱۷۹

جدول شماره ۴ توانایی نسبی هر پیش بینی کننده را نشان می دهد که از میان ابعاد آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه (مطالعه کلی، مطالعه حل مساله و مطالعه حمایتی) و باورهای هوشی (افزایشی و جوهری) هوش فرهنگی (فراشناختی، دانش، انگیزشی، رفتاری) به عنوان متغیر پیش بین، باور هوشی افزایشی ($Beta = 0/13$) و ($P = 0/03$) از تغییرات متغیر ملاک یعنی عملکرد تحصیلی را تبیین می کند. راهبرد مطالعه حل مساله ($Beta = 0/17$) و ($P = 0/04$) از واریانس عملکرد تحصیلی را پیش بینی می کند. مقدار بتا بیانگر این است که با هر واحد تغییر در متغیرهای پیش بین، در عملکرد تحصیلی تغییر ایجاد می شود. بنابر این از بین متغیرهای پیش بین، باور هوشی افزایشی بیشترین رابطه را از نظر آماری با عملکرد تحصیلی دارد.

جدول شماره ۵: نتایج تحلیل رگرسیون خطی چند متغیره برای یک مجموعه پیش بینی کننده

مدل	S.S	df	M.S	F	Sig.	R	R2	Adjusted R
همزمان رگرسیون	۳۷/۸۳	۹	۴/۲۰	۱/۷۱	۰/۰۰۲	۰/۳۲۰	۰/۱۰۲	۰/۴۳
باقیمانده	۳۳۱/۵۱	۱۳۵	۲/۴۵					
کل	۳۶۹/۳۵	۱۴۴						

نتایج معادله رگرسیون در جدول ۵ نشان می دهد، F مشاهده شده معنادار است ($F=1/71$ sig= $0/002$) و در مجموع متغیرهای پیش بین؛ با مجذور R ($R^2=0/102$) برابر $0/102$ با ۱۰ درصد از واریانس متغیر ملاک را تبیین می کنند.

بحث و نتیجه گیری

بررسی فرضیه ها نشان داد که همبستگی بعد فراشناختی هوش فرهنگی و عملکرد تحصیلی به ترتیب $0/178$ * و $0/268$ * 2 ، همبستگی بعد دانشی هوش فرهنگی و عملکرد تحصیلی به ترتیب $0/265$ * و $0/414$ * 2 است. داده ها نشان می دهد بین بعد فراشناختی و دانشی هوش فرهنگی با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد و بین همبستگی بعد رفتاری و انگیزشی هوش فرهنگی با عملکرد تحصیلی رابطه ای وجود ندارد. با پژوهش ودادی و همکاران (۲۰۱۰)، دیندار (۱۳۸۹)، آنگ و همکاران (۲۰۰۷) امینی و همکاران (۱۳۹۳)، تمپلر و تی و چندرستکار (۲۰۰۵)، ارلی و آنگ (۲۰۰۳) همسو می باشد. محیط کلاس چند فرهنگی، به افرادی نیاز دارد که به فرهنگهای گوناگون آشنا باشند و بتوانند با افراد سایر فرهنگ ها ارتباط مناسب برقرار کنند. برای این منظور، باید افراد دارای مهارت ها و آگاهی های فرهنگی باشند،

توانایی فرد برای تطبیق با ارزش ها، سنت ها و آداب و رسوم متفاوت از آنچه به آنها عادت کرده است و کار کردن در یک محیط متفاوت فرهنگی، معرف داشتن این گونه مهارت هاست. تا بتواند خود را وفق دهد و سبب پیشرفت او در همه جوانب از جمله تحصیل شود. همبستگی مطالعه کلی با عملکرد تحصیلی $r = 0/175$ ، همبستگی مطالعه حل مساله با عملکرد تحصیلی $r = 0/333$ ، همبستگی مطالعه حمایتی با عملکرد تحصیلی $r = 0/220$ ، همبستگی باور هوشی جوهری با عملکرد تحصیلی $r = 0/054$ ، همبستگی باور هوشی افزایشی با عملکرد تحصیلی $r = 0/369$ است. داده ها نشان می دهد بین مطالعه کلی، مطالعه حل مساله، مطالعه حمایتی و باورهای افزایشی با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد و بین باورهای هوشی جوهری با عملکرد تحصیلی رابطه ای وجود ندارد. از بین همه متغیرهای پیش بین دو متغیر باورهای هوشی افزایشی و راهبردهای مطالعه حل مساله از اهمیت بیشتری برخوردارند و با هم $0/17$ از واریانس عملکرد تحصیلی را پیش بینی می کند. دانشجویانی که باور داشته باشند توانایی هوشی آن ها قابل افزایش است انگیزه بیشتری خواهند داشت و به روش های مختلف برای عملکرد تحصیلی تلاش بیشتری می کنند. با توجه به اینکه عملکرد تحصیلی متضمن حل مسایل علمی مختلف است قابل انتظار است آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه حل مساله با عملکرد تحصیلی رابطه معنادار داشته باشد. تا به حال تحقیقی با عنوان (رابطه بین آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه و باورهای هوشی در عملکرد تحصیلی) انجام نگرفته است ولی بطور ضمنی تحقیقاتی در داخل و خارج انجام گرفته است که با پژوهش حاضر همسوئی دارد پژوهش حاضر با نتایج پژوهشی حجازی و دیگران (۱۳۸۳)، آچاک (۲۰۰۳)، حجازی و همکاران (۱۳۸۸)، تقی پور کران (۱۳۸۲)، ایری (۱۳۸۳)، فونج و همکاران (۲۰۱۱)، شکرپور و همکاران (۲۰۱۱)، امرود (۲۰۰۰)، کینلا و کورتس (۲۰۱۱) نتایج برخی پژوهش ها حکایت از رابطه مثبت تلاش داپیرت و مارین (۲۰۰۵) و راهبردهای عمیق و فراشناختی گرین و همکاران (۲۰۰۴) و رابطه منفی راهبردهای سطح پایین شناختی خیابانی (۲۰۰۰) با عملکرد تحصیلی دارد. بر اساس یافته های باورهای مربوط به ارزش تکلیف نیز رابطه ای مثبت و معنادار با عملکرد تحصیلی دارند. زاشو و پینتریچ (۲۰۰۳). تجربه های یادگیری، باورها و اهداف والدین، ساختارهای کلاسی و باورهای هوشی فرد از جمله عواملی هستند که می توانند بر جهت گیری هدفی و باورهای هوشی دانشجویان تاثیر داشته باشند. اماز (۱۹۹۲) به نقل از حجازی، باورهای هوشی به عنوان مقوله مهم انگیزش دارای اهمیت اساسی است (دایک و همکاران ۱۹۹۸) باورهای هوشی افراد را به عنوان سبک های عالی در نظر گرفتند. باور هوشی به عنوان واسطه ای درونی است که ساختارهای برجسته ذهنی را برای شناخت، عاطفه و رفتار فراهم می آورد از این رو می توان باورهای هوشی را در درون بعد ثبات اسنادها قرار داد زیرا آن ها عمدتاً به تغییر پذیری توانایی هوشی و نیز مؤثر بودن یا نبودن تلاش برای توانایی هوش اشاره دارند. (سرمدی، محبوبی و عبدالله زاده، ۱۳۸۸) در امر تحصیل موارد زیادی در موفقیت و عدم موفقیت دخیل می باشد. نتایج این تحقیق حاکی از این است داشتن آگاهی از عوامل تاثیر گذار در امر عملکرد تحصیلی می تواند در اجرای هر چه بهتر تدریس و یادگیری به فراگیران کمک کرد.

منابع

فارسی

- امینی، فرزین؛ امیرحسین احمدی؛ منصور سهیلی و محمد صادق صفوت. (۱۳۹۳). **بررسی هوش فرهنگی والدین بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع پنجم و ششم شهرستان استهبان**. نخستین همایش ملی علوم تربیتی و روان شناسی، مرودشت، شرکت اندیشه سازان مبتکر جوان.
- ایری، یحیی (۱۳۸۳). **بررسی مقایسه ای رابطه بین انگیزه و آگاهی فراشناختی در دانش آموزان دختر و پسر دوره دبیرستان**. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی.
- آچاک، عثمان (۱۳۸۲). **بررسی مقایسه باورهای هوشی، جهت گیری هدفی و راهبردهای یادگیری در دانش آموزان دختر و پسر سال سوم متوسطه استان آذربایجان غربی**.
- بابایی، بیژن (۱۳۷۷). **رابطه باورهای هوشی و جهت گیری هدفی در دانش آموزان تیزهوشان و عادی پایه های دوم راهنمایی و دبیرستان شهری**، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران.
- تقی پورکران، حسن (۱۳۸۲). **رابطه بین سبکهای یادگیری و شناختی و عملکرد تحصیلی دروس ریاضی، زبان، فیزیک و شیمی دانش آموزان دختر و پسر پایه اول دبیرستان**.
- جوادی مرضیه، کیوان آرا محمود، یعقوبی مریم، حسن زاده اکبر، عبادی زهرا (۱۳۸۹) **رابطه بین آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه و وضعیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان**، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۰(۳): ۲۴۶-۲۵۴.
- حجازی، الهه؛ عبدالوند، نسرین؛ اماموردی، داود (۱۳۸۲)، **جهت گیری هدفی، باورهای هوشی و پیشرفت تحصیلی**، مجله روانشناسی، سال هفتم، شماره ۵۰-۳۵.
- حجازی، الهه، رستگار، احمد، غلامعلی لواسانی، مسعود، قربان جهرمی، رضا (۱۳۸۸). **باورهای هوشی و عملکرد تحصیلی، نقش اهداف پیشرفت و درگیری تحصیلی**. دو فصلنامه پژوهشهای روان شناختی، سال دوازدهم، شماره ۱-۲، پیاپی ۲۳.
- خیابانی، ناصر. (۱۳۸۱). **بررسی مقایسه ای رابطه باورهای هوشی و جهت گیری هدفی با راهبردهای یادگیری و موفقیت تحصیلی در دانشجویان دختر و پسر رشته روانشناسی**، پایان نامه تحصیلی کارشناسی ارشد، - علوم تربیتی دانشگاه تهران
- دیندار، خدیجه، رضوانی، مهدیه (۱۳۸۹). **رابطه بین هوش فرهنگی و ویژگی های شخصیتی در دانشجویان دانشگاه پیام نور**. پایان نامه کارشناسی چاپ نشده.

- زارع، حسین، رستگار، احمد. (۱۳۹۳) مدل علی پیشبینی عملکرد تحصیلی دانشجویان آموزش مجازی: نقش باورهای هوشی، اهداف پیشرفت و هیجانهای تحصیلی، دوفصلنامه علمی پژوهشی شناخت اجتماعی، سال سوم، شماره ۲، پیاپی ۶.
- سرمدی، محمد رضا؛ محبوبی، طاهر؛ عبدالله زاده، حسن. (۱۳۸۸). بررسی رابطه متغیرهای باورهای هوشی، عزت نفس و انگیزه پیشرفت با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور استان های آذربایجان شرقی و غربی، فصلنامه پژوهش های نوین روانشناختی (فصلنامه روانشناسی دانشگاه تبریز) تابستان ۱۳۸۸؛ ۴(۱۴): ۶۳-۸۷
- صفاریا، مجید، عبدالله زاده، حسن. (۱۳۸۹). رابطه بین هوش و صفات شخصیت در دانشجویان ترکمن دانشگاه پیام نور. منتشر نشده.
- غفاری، مظفر؛ خانی، لطفعلی. (۱۳۹۲). ارتباط سرمایه اجتماعی و هوش فرهنگی با عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، آبان، ۱۳۹۲، ۱۳۸.

References

- Ang, S., Dyne, L., Koh, C., Ng, K., Templer, K., Tay, C., et al. (2007). **Cultural Intelligence: Its measurement and effects on cultural judgment and decision making, cultural adaptation, and task performance.** *Management and Organization Review*.
- Dai .D. Y , Moon. S.M & Feldhusen, J . F . (1998) **Achievement motivation and Gifted Students . A social cognitive prospective.** *Educational psychologist*. v33. pp45-63
- Dupeyrat, C., & Marian, C. (2005). **Implicit theories of intelligence, goal orientation, cognitive engagement, and achievement: A test of Dweck's model with returning to school adults.** *Contemporary Educational psychology*, 30, 43-59.
- Dweck, C. S. (2000). **Self-theories: Their role in motivation, personality and development.** New York: Psychology Press.
- Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). **A social-cognitive approach to motivation and personality.** *Psychological Review*, 95, 256-273.
- Earley, P.C. & Ang, S. (2003). **Cultural Intelligence: An Analysis of Individual Interactions Across Cultures.** Palo Alto, CA: Stanford University Press. <http://culturalq.com/addresources.html>
- Fouché, Jaunine and Lamport, Ph.D., Mark A. (2011) **"Do Metacognitive Strategies Improve Student Achievement in Secondary Science Classrooms?,"** *Christian Perspectives Education*, 4(2). Available at <http://digitalcommons.liberty.edu/cpe/vol4/iss2/4>
- Furnham Tomas, Adrian, Chamorro-Premuzic , Fiona, McDougal .(2003) **Personality, cognitive ability, and beliefs about intelligence as predictors of**

academic performance, Department of Psychology, University College London, 26 Bedford Way, London WC1E OAP, UK Received 21 February 2003. Revised 6 August 2003. Accepted 7 August 2003. Available online 5 September 2003

- Greene, B. A., Miller, R. B., Crowson, H. M., Duke, B. L. & Lakey, K. L. (2004). **Predicting high school students' cognitive engagement and achievement: Contributions of classroom perception and motivation.** *Contemporary Educational psychology*, 29, 462-482. (<http://www.sciencedirect.com>).
- Kinlaw ,C. Ryan , Kurtz-Costes, Beth . (2010). **Children's Theories of Intelligence: Beliefs, Goals, and Motivation in the Elementary Years, The Journal of General Psychology**, Available online: 07 Aug 2010, DOI: 10.3200/GENP. n134. 3.295-312
- Mangels, Jennifer A. ,Butterfield Brady , Justin Lamb,Catherine Good ,Dweck Carol S. (2006). **Why do beliefs about intelligence influence learning success? A social cognitive neuroscience model. Correspondence should be addressed to Jennifer A. Mangels, Department of Psychology**, 1190 Schermerhorn Hall, and rm 406, New York, NY 10027.
- Mokhtari, K.&C.Reichard(2002).**“Assessing students' metacognitive awareness of reading strategies”.***Journal of Educational Psychology* 94: 249-259. http://www.dayofreading.org/DOR10HO/MARSI_2002.p
- Ormrod, Jeanne Ellis (2000). **Educational Psychology**(2000, Book, Illustrated) : ISBN-10: 0130136484|ISBN-13: 9780130136480
- Shokrpour, N. , Zareii , E. , Zahedi ,S., Rafatbakhsh M.(2011). **The Impact of Cognitive and Meta-cognitive Strategies on Test Anxiety and Students' Educational Performance** , *European Journal of Social Sciences – Volume 21, Number 1* (2011)
- Skitka, L. J. (2002). **Do the means justify the ends, or do the ends justify the means? Value protection model of justice. Reasoning. Personality and Social Psychology Bulletin**, 28, 452-461
- Stipek, D., & Gralinski, G. H. (1996). **Children's belief about intelligence and school performance.** *Journal of Educational Psychology*, 88, 397- 407.
- Templer, K. J., Tay, C., & Chandrasekar, N. A. (2005). **Motivational cultural intelligence, realistic job preview, realistic living conditions preview, and cross-cultural adjustment. Group and Organization Management**, 31(1), 154 173.<http://gom.sagepub.com/content/31/1/154.abstract>.doi:10.1177/105960105275293
- Zusho, A., & Pintrich, P. R. (2003). **Skill and will: The role of motivation and cognition in the learning of college chemistry.** *International Journal of Science Education*, 25, 1081-1094

